

СОВЕТ КАЗАХСТАН ДЕЛГЕРЕП, ЧЕЧЕКТЕЛИП ТУРЗУН!

Н. С. ХРУЩЕВТУҢ чугаазының төнчүзү

Д. А. КУНАЕВТИҢ илеткели

(Эгеги 1-ги арында).

Селекционерлерин мурнуңда көчүгү харысалгалык сорулга турду турар. Оларнын худалегези болза кукуруза таразын алаң соңу чүч районнарында бышыаан-даа бол, оода-чаада сүт-бытаск быжыла уезинде алыр төздө, өзү быжарнын уези кыска болуп турар кукурузанын индиг хайнактарын болгаш сорттарын тургузарынче бугу күженишкенин салымы болур.

Мону холбаштыр АКШ-тын куруе секретары дэрги Раск-биле Венага кылган беседам дугайында чугааласкп тур мен деп Н. С. Хрущев уламчыла. 60 хонук дургузунда брүнү-биле быжа бөрү кукуруза сорту америк селекционерлер тургусканнар деп ол мөңө чугаалаан. Бир эвес америк селекционерлер ону шынаыла челип алкын чүе болза, мынд чедишкенин холбаштыр оларга чүле байыр чедирер херек.

Ындыр сорту алыр дээ, бистин селекционерлеринин бээ ажалдар ужуруткан. Бир эвес өзү быжарнын уези мынд 60 хонук азы харын 80—90-даа хонук болуп турар мынд кукуруза сорту биске бар алаар чүе болза, тараз будурагезин көвүдөнгө улам улуг аргалар тургустунган турар. Ынчаарга мал ажылын сайырадырын айтырын тараз чокка шиптирел хоржок болгай.

Селекционерлерин мурнуңда өскө-даа эгез хей чугада сорулгаларын Н. С. Хрущев салган. Амдан эгезөө-ле дүжүт ажаан алышынында белетке талазы-биле ажылы калбартырын, кур чер районнарында тулугун өки организацыйанын, кадрларга культурамдырлар талазы-биле эки байдалы тургузарын эрежок чугулазын ол оон соонда чугаалаан.

Бистин чуртун делегей-даа, иштики-даа талазы-биле байдалы совет кижилерге улуг сеткил ханышкыны болдуруп турар деп Н. С. Хрущев оон ынай уламчылаан. Бисте өөрүр чүе бар. Совет социалити республикаларын өндүр улуг дем-каттыштырылгыз канчаар хөжүк, күжүн немест ап турарын көрүнерең.

Улустар аразыга тайбын дөшт бодунуң чайгылыш чок демсели-биле Совет Эвилелин болгаш социалити өскө-даа чурттар бугу чурттарда миллион-миллион кижилерин бүтүрелин, ынакшылы болгаш деткименин чалап алган. Ол бугу-редди болгаш ол деткимени улам быжыглар дөшт бугу-ле чүүлдерин кылыр бис.

Бистин даштыкы политикасытын кол шугуму тайбын кожа-тел-бээ догунаары дөшт, бугу улустарнын аразыга найырдалын харылдааларын тургузары дөшт шугум болур. Ынчаанга хамыктын мурнуңда амгы уези өн-не чугула айтырын — чепселенишкенин дүжүренин айтырын шиптирлер дөшт, делегейнин ийгили дыйыннын хамык уруктарын чок кылдыр болгаш аңа үндөйлөшт Барын Берлин дугайында айтыртын шиптирлер төздө Германия-биле тайбынын керезин өң чокку уеде чарары дөшт демисежир бис. Бистин айтыр алганымыз даштыкы политика талазы-биле хемчеглери совет улустуң амдыралчык эрге-ажыктарыга, бугу делегейге тайбынын быжыгаларын эрге-ажыктарыга таражы деп чүвени мереп билишкан, ол хемчеглери боттадырары-биле бурунгаар чорур бис.

Ынчаарга бистин мурнувуста турар турар сорулга мырнын байгамчык улуг. Чокта чаа СЭКП ТК-нын Пленуму бодунуң ажылын

(СЭТА).

Бөгүн бистин республиканың ажылчы чоннары улуг байырдалын хайнышкыны-биле демдегеп турар деп эш Д. А. Кунаев чугаалаан. Бугу совет улустар-биле калы олар кайгамчыктыг хунуу — Казах Совет Социалист Республиканын тургустунганын 40 чыл оюн байырдал-биле демдегеп турар.

Ленинчи идеяларын өшпес чырыктыгына хердеген, Коммунист партиянын ханы мерген ууртуугазы-биле, бистин Төрөн чуртувустун бугу улустарнын акыл-думма дууламчыны-биле казах улус хаанын империянын шаанда хождунгай чораян кыгы булуңун чектелген социалист республика кылдыр төүт талазы-биле көзүлбөн кыска хуусааа дуудурган.

Казахстаннын Коммунист партиянын болгаш Казах ССР-нин Дээди Социалист база Министрлер Чөвүлелин өмүзөзгөндөн эш Кунаев бо кайгамчыктыг байырдал-биле холбаштыр хуралдын киржичилеринге болгаш оларнын чүүрү-биле республиканың бугу ажылчы чоннарыга байырын чедирип, коммунист тургузушкунун өндүр улуг программаны амдыралга боттадыр дөшт демселеге чаа-чаа улуг чедишкенин челип алырын оларга куузаң.

Республиканын байырдалы-биле чергелештир ССРЭ-нин ажылчы аргызын дайныч авангарды — Совет Эвилелин Коммунист партиянын алдарлыг отряды — Казахстаннын Коммунист партиянын 40 чыл болган оюн байырдал-биле бээ демдегеп турар.

Бистин байырдалыстын өөрүшкүзүне республиканын бугу ажылчы чоннары-биле калы Коммунист партиянын болгаш Совет хүрүенин

теринин улам ынайгы өвүдөзгө ажажко улуг салдарын СЭКП-нин ХХ болгаш ХХI съездилерин шиптирлер чедирген дээрин эш Кунаев уругулу чугаалаан. 1954—1958 чылдарда республиканын улутпунуң капитал салышынын барык дөрт миллиард рубль болган, а бо чеди чылда олар 65 миллиард рубль (1960 чылда өртөктөр-биле) ажып турар.

Казахстаннын ажылчы чоннары СЭКП-нин ХХI съездилерин шиптирлерин амдыралга чедишкенин боттадырар турар. Чеди чылдын ийи чылдарында республиканын улутпуну оналгаларын ажып күүсеткен.

Эш Кунаевтин илеткелиде улуг черин көдөзө ажал-агынын айтырлары эгез. Булудук көшкүн ажал-агыларын арнууга өрткөн 40 чылдарын дургузунда хей айдыралды, техника-биле байлак чепселеттинген улуг колхозтар болгаш совхозтар тургустунган. Казахстан чуртун чөөн талазында тараз ажал-агынын болгаш мал ажылынын күчүлүг баазаны болу берген.

Эш Н. С. Хрущевтин инициатива-биле кур черлерин шиптедил алдырын боттадырары — Совет Казахстаннын төвүзүне алдарлыг арыннарын бирээни болур. Эш Кунаев солун саннарын чижек кылдыр көргөскөн. 1953 чылда Казахстаннын тарыла шөлү 9,7 миллион гектар турган. Ам республикада 26 миллион гектар чыгам чаа андарган черлер бар, а бугу тарыла черинин кемээли 33 миллион гектар аскаан. Казахстан чүле кызыл-тасты бенин тараанын эң улуг будурукчу деп санаттырган Канаада 1,8 катеп хейну тарып турар. Бир эвес бистин республика 1954 чылдын мурнуңда чуртуу тараа-биле хандырамын салдарын барык чедирбей турган болза, ам күрүнеге тараанын чылда ортумак дужаалдамы 705 миллион пуд болуп турар.

Мал ажылынын продуктуларын бүтүрениге Казахстаннын ролу баала-ла чайгылыш чокка өзүп турар. Дойнуң баш санынын болгаш дүк бүтүренин талазы-биле республика чурта ийги чери, а мынактыг бола малдын, чыгынын баш санынын болгаш өзү бүтүрү талазы-биле — ушак чери эгез турар.

СЭКП ТК болгаш Совет чазак Казахстанга, мынагы чур черлер районнара ажажко улуг күчөзгөниң салды уругулу, ажал-агы болгаш организацый айтырларын шиптирлер талазы-биле улуг дууламчынын көрүзүп турар. Ам республиканын көдөзө ажал-агы будурагезинде чаа, кайгамчыктыг үе-чаа өгөлдөө, ол үе-чаа Никита Сергеевич Хрущевтин алы-биле, оог мога-шылак чок энергияны-биле холбашкан. Целиноградка болгаш Алма-Атага эона чөвүлел хуралдарын чүе чургаалап турган, эш Н. С. Хрущевтин айтып турганы-биле аларга шөддерин дүжүтүрүн улуу-биле бедилер дөшт, Казахстанга бедик бараанын мал ажылынын өң күчүлүг баазанын тургузар дөшт шиптирлер демсели-ди ам чорудары эрежок чугула.

СЭКП ТК-нын январь Пленумунун шиптирлеринге соруз кирген республиканын көдөзө ажал-агынын ажал-ишчилери партиянын ам болуру ХХI съездилерге алдар кылдыр чаа бедиткен худалегезин алган. Олар бо чылын күрүнеге 900 миллион пудтан эгез эвес тарааны, 745 млн тонна этти, бир миллион 60 млн тонна сүтү, 90 млн тонна дүжүт садар дөшт кызыл-тасты демсели чорудуп турар.

Улус чоннуң материалдыг чаагай байдалын дүргөн өзүп турарын чугаалап турган, эш Кунаевтин демдегезин болза: республиканын бедилеринин кемээли 1953 чылды-биле денээрге 7,2 катеп өскөн болгаш 31 миллиард рубль болуп турар (1960 чылда өртөктөр-биле). Сөөлү дөрт чылдарын дургузунда 13 миллион ажык дөрбелчин метр чуртталга шөлүн туткан болгаш ажыгалга кирген.

Казахстанда 13 млн ажык өмчидер, медицинаын ортумак эртемде 48 млн ажылаакчыларын ажалдап турар. Республикада чонун өвүдери Американын Каттышкан Штаттарынындан 2 катеп ажык.

Революциянын мурнуң чарында республикага чүле 2 муң шоколлар турган болгаш оларнын чартык кезинде хейү эге шоколлар болган. Бистин хүнеринисте ийги эртемде шоколларын саны 200 муңга, а өөреничилерин саны — 1 миллион 700 муң кижичектен. Социалист тургузушкунун чылдарында тургустунган 28 дээди өөрениге черлери болгаш 146 ортумак тускай өөрениге черлери республиканын улус ажал-агынын болгаш культуразынын бугу амдыралыга тускай эртемнилерин белеткен турар.

Улуг орус улустун культуразынын боттуг, чаагай салдары-биле Казахстанда чечен чогаал болгаш уран чүлү үрө-түнөдиг дөштүп турар. Чүле Совет эрге-чарыгарын чылдарында Казахстанга театр, кино, опера болгаш балет тургустунган.

Амдыралдын бугу-ле социалист чуртталгаларын та-

лазы-биле улуг тилделерин, Казахстанда бөгүн бар бугу-ле чүүлдерин бистин улус Совет тургузунун, төрөөн Коммунист партиянын болгаш оон Ленинчи национал политиканын ачы-хавылазы-биле чели алган. Республиканын бугу чедишкенин кезезде шиптирлер чүлү болуп келген болгаш булу-даа турар ак-сеткилд, элбег-шидиг дууламчынын көрүзүп турар улус орус улустун болгаш Совет Эвилелинин өскө-даа бугу акыл-думма улустарнын ачызында ол тилделер, чедишкенин челип алдынган.

Совет эрге-чарыгарын чылдарында боттадырар улуг чуртталгалар, экономикаын болгаш культураның хөжүдөзгөндө улуг чедишкенин, улус чонунуң материалдыг чаагай байдалын бедилер талазы-биле чедишкенин — бо бугу Совет Эвилелин Коммунист партиянын дайныч отрядтарын бирээни — Казахстаннын Коммунист партиянын ажал-чорудуугазы-биле шуут холбашкан. Казахстаннын Коммунист партиянын улутуугазы-биле республиканын индустриализациянын болгаш көдөзө ажал-агынын коллективизациянын политиканын чайгылыш чокка быжымы-биле чорудуп келген, марксизм-ленинизмди идеяларына кызыгаар чокка беринген болур өзүга улус массаларын кижизилеп турар. Ала-чурттуг Улуг дайынын чылдарында республиканын партия организацыйанын жекитүренин үштүн ийи кези немест фашистиг эжеттин чегилерге улуг дайылдагы турган.

СЭКП-нин ХХ болгаш ХХI съездилеринин төвүлүг шиптирлерин улутууга болдурушкан, Казахстаннын Коммунист партияны республиканын будурукчу күштерин хөжүдөр, оон экономикаын болгаш культуразынын күчүлүг көдүрөр талазы-биле улуг ажылы чорудуп турар. Бугу улустун ол демселегеп партия улам-на канналган болгаш быжыккан, организацый болгаш политиканын ажалдыг ажажко улуг дүжүлгөзүн шиптедил алган. Казахстан Коммунист партияны политиканы ажал-агы болгаш культураны амдыралынын бугу уакактарынга болуңун хун бурдуе улутуугазын хандырышкан, чепселесте эштепсе чоруктун өзүзүңга, партияны болгаш күрүенин сагыла-чүрүмүн бичи-лаа үрөөр чорукка эштепсе чоруктун өзүзүңга кадрларын кижизилеп турар.

Эш Кунаевтин оон ынай чугаалааны болза: төвүге хей уда шылаттынган болгаш шыныч орук айтыкчыны — марксисти-ленинчи идеология-биле чепселеткен бистин партияны мөңгөзө-биле анык, күчүлүг, чогадыкчы энергия-биле долдунган партия болуп келген болгаш моон-даа солгаар мынды болуп артар, чүге дээрге, партия ажылы чоннарын калбак массалары-биле сырын харылаалары-биле улустун күзөп-соруун болгаш чүткүлүн каннап, Совет чурттуг бугу нацияларын кызыгаар чок бугурун болгаш, күзөп көрүшкүзүн ажылап турар.

Бистин партияныкы чоргарлаанын турар бис, чүге дээрге, оон үндөзилектин улуг Ленин болган. Бистин партияныкы чоргарлаанын турар бис, чүге дээрге, оон ниге мерген улутуугазы-биле совет улус социалист тургузушкунда бугу делегейге төвүлүг чедишкенин оран делегейге бир-ле дугаар-лаа челип алган болгаш ам коммунизме орук-биле будурагези чоруп орат.

Бистин партияныкы чоргарлаанын турар бис, чүге дээрге, оон үндөзилектин улуг Ленин болган. Бистин партияныкы чоргарлаанын турар бис, чүге дээрге, оон ниге мерген улутуугазы-биле совет улус социалист тургузушкунда бугу делегейге төвүлүг чедишкенин оран делегейге бир-ле дугаар-лаа челип алган болгаш ам коммунизме орук-биле будурагези чоруп орат.

Бистин партияныкы чоргарлаанын турар бис, чүге дээрге, оон үндөзилектин улуг Ленин болган. Бистин партияныкы чоргарлаанын турар бис, чүге дээрге, оон ниге мерген улутуугазы-биле совет улус социалист тургузушкунда бугу делегейге төвүлүг чедишкенин оран делегейге бир-ле дугаар-лаа челип алган болгаш ам коммунизме орук-биле будурагези чоруп орат.

Бистин партияныкы чоргарлаанын турар бис, чүге дээрге, оон үндөзилектин улуг Ленин болган. Бистин партияныкы чоргарлаанын турар бис, чүге дээрге, оон ниге мерген улутуугазы-биле совет улус социалист тургузушкунда бугу делегейге төвүлүг чедишкенин оран делегейге бир-ле дугаар-лаа челип алган болгаш ам коммунизме орук-биле будурагези чоруп орат.

Илеткелин түнөзгөндө эш Кунаевтин чугаалааны: республиканын болгаш Казахстаннын Коммунист партиянын 40 чыл оюнун байырдалынын хунуңде мынды өстөрени Совет Эвилелин Коммунист партиянын ТК-ына. Совет чазакка болгаш эш Никита Сергеевич Хрущевка казах улустун болгаш Казахстандын бугу коммунисттеринин өмүзөзгөндө чугаалаарын чөпшөөр көрүңө: бис улуг Ленинни чагыларынга шыныч болуп келген болгаш болуп артар-даа бис, коммунисттерин улуг партиянын Төл Комитетин долдадыр сыйы каттышкан болгаш мычаар артар-даа бис, коммунизм тургузукчу — бистин улустун угаанын болгаш күзөп-соруун соруз кийричтээ — Коммунист партияны бугу чүүлдер талазы-биле эдерениге кезезде белен бис!

УЛУСТАРНЫҢ НАЙЫРАЛЫНЫҢ ЧЫРЫТКЫЛЫГ КӨРГӨЗҮҮ

Алма-Атага болган хөй муң кижжи киржикчилик митинг

Казах ССР-нин ажылчы чоннары өөрүшкүлүг, хөжүлүг хүнерин чуртап эртирип турар. Республиканын болгаш Казахстаннын Коммунист партиянын алдарлыг 40 чыл оюн национал улуг байырдал, бугу совет улустун байырдалы кылдыр демдегелен. СЭКП ТК-нын Бирги секретары, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелин Даргазы эш Н. С. Хрущевтин апаа киришкени ол байырдалы он-за өөрүчүг болгаш чоргааралдыг болдуруң.

Казах улустун улуг байырдалына акыл-думма республикаларын хөй санын төздөлери киржиш турар чорук совет улустарнын бугулаз надыралын, совет чуртун делдеш дивес күчүгүн херечилеп турар.

Казах ССР-нин болгаш Казахстаннын Коммунист партиянын 40 чылдына турсакала кылдыр июнь 25-те республиканың стадионунга чымдырган митинг ол найырдалын чырыткылыг көрүзүп болган. Адаа 35 муң ажык кижжи киришкен.

Митингин ажитыпшан, Казахстан КП ТК-ынын бирги секретары Д. А. Кунаевтин чугаалааны болза, шааыда түрөп, дарылага базындыган чораян казах улус чаа амдыралче катта төртүтүнгөн. Коммунист партия Ленинчи национал политикаын чайгылыш чокка боттадырышкан, чонун кайгамчык тургузуучу күштерин, талантызын дайныктырган.

Республиканын будурукчу күштерин кайгамчык дүргөн хөжүдөзгө эш Н. С. Хрущевтин хайнышкынын ажал-чорудуугазы-биле сырын холбашкан деп, Д. А. Кунаев чугаалаан. Республиканын бугу ажылчы чоннарын өмүзөзгөндө чуректин ханымында өөрүп четтиришкенин Н. С. Хрущевка ол илергейлеп, аңаа ийги байыры чедирген.

Казах ССР-нин болгаш Казахстаннын Коммунист партиянын 40 чыл оюнун байырдалы-биле холбашты СЭКП ТК-нын, ССРЭ-нин Дээди Социалист Президиумунун болгаш Министрлер Чөвүлелин чедирген байыры республиканың ажылчы чоннары коммунизмин тилегезин дөшт улам ынайгы мога-шылак чок демселече соруз кийричти кыйгырар кылдыр худалегезин Д. А. Кунаев оналган делемдеген.

Казах ССР-нин Эртемдер академиянын президенти К. И. Сатпаев чүе чугаалаан.

Бистин республикавыста эртем чедишкенин сайылар турар. Партиянын Ленинчи национал политикаын шыларлагай мерген угаанын чороруңун илерээшкенин бирээни мыда кестүп турар — деп, ол делемдеген. Эртем шипчелдеринин кол-кол улаанышкынарын оратор чугаалаан.

Жамбул областа Луговск совхозтун улуг хөжүзү С. Туркулов илердире үчүп келген. Ленин ордени-биле болгаш «Калдыр база Маска» деп ушкү алды металл-биле шаантаттыгына холбаштыр Н. С. Хрущевка ийги байыры Казахстаннын көдөзө ажал-агынын ажал-ишчилеринин өмүзөзгөндө ол чедирген.

Революция мурнуңда эрге-шөлө, өртем-биле чок чораян казах кижинин огуңга — мендө болгаш бистин бугу човууска аас-кежиктиг чурттар, ынак Төрөн чурттуң чаа-

гай чорунга ажалдаар арганы берген төрөөн Коммунист партияга, Совет чазакка өөрүп четтирдиң — деп, ол чуректин ханымында, чоргаарал-биле делемдеген.

Эртемдер челип алырыга республиканын аныктарын улуг аргаларын дугайын Казахстаннын көдөзө ажал-агы институтунун студентин, келир уенин аргону М. Каримбаева чугаалаан. Чонога ажажкыг тускай эртемнилер кылдыр боттарын белетээр дөшт Казахстаннын студентлери бугу күжүн харам чокка өөренир дугайын эш-өрүңүң өмүзөзгөндө ол делемдеген.

СЭКП ТК-нын Бирги секретары, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелин Даргазы эш Н. С. Хрущев илердире келир дүргөнүгүчүлүг алыш чаксаакшыны стадионга динмирет үнүгөн.

Казах ССР-нин болгаш Казахстаннын Коммунист партиянын тургустунганында бөөр 40 чыл болганы-биле холбаштыр Совет Эвилелин Коммунист партиянын Төл Комитетинин, ССРЭ-нин Дээди Социалист Президиумунун болгаш Министрлер Чөвүлелин өмүзөзгөндө республиканын ажылчы чоннарына ийги байыры эш Н. С. Хрущев чедирген.

Эш Н. С. Хрущевтуң тодаргай, өтүктү чугаазын митингиниң киржикчилери динмитиг алыш чаксаакшыны-биле хөй уда үе киришчү турган. Соруз кирген чогадыкчы куш-ажык совет кижилерин эш Н. С. Хрущев кыйгырган.

Совет эрге-чарыгарын чылдарында бистин чоруну хөй чүүлдерин челип алган, мычалажок моон солгаар хөй чүүлдерин кылдыры бистин мурнувуста туруп турар. Ол куш-ажык дээр, үрө-түнөлдө бөөр, амдыралдын денелин улам бедик көдүрөр куш-ажык болуп ужурут. Ол дээрге, чаагай куш-ажык-лар.

Чонун тургускан чаагай чүүлдерин ажалдарын орадыкчы, майгысталак амдыралдыг кижилерге сым-хайыра чок демсели чорударыны эш Н. С. Хрущев кыйгырган. Хөй-инитинин буруу шымыкынын салдарын чедирбей турар чалааларын ажалдаар кылдыр албадар херек. Бажыны тутушкан, тулугу кижжи оог материялы өки болгаш быжык болуп бээр дөшт көрү ужурут. Бир эвес тулугу кижжи ол дугайын болал көрбөс болза, оон бажыны быжык эвес болуп магаз чок. Бодувустун коммунист тургузушкуну тулуп турар бис, оон иштиңге бугу-ле чүүлдер таарымчалыг, чаагай болуп болгаш түс-чүс чылдарга артар ужурут. Ону тургунга биске моондак болур кижилерин сегирин алган, чон ортузунче үндүр өөрүтүр херек деп, Н. С. Хрущев чугаалаан.

Болуңун күштерин болгаш билин бисте, бистин чуртувус чонога берип чоруп кижжи бурдуз бистин ийгилигиныкы тептиг черин элээрине өн-не калбак аргаларыг деп эш Н. С. Хрущев делемдеген.

Кадиталист делегейге кижилер шаанда казах улусту дорамчылда өзү-биле көрүп турган, мычалажок революцияга каттап төртүтүнгөн казах улус бодунун шиптеден талантылыг өртемденерин шипте-

наан болгаш динмитиг адыш чаксаакшыны-биле болгаш чүүдүзүгүчү улуг дөштөң кыйгырар-биле хөй уда үе кириш турган.

Д. А. Кунаев митингинин хандыгынын чалаан, Сталионга адыш чаксаакшыны база каттап динмирет үнүгөн. Чыгылганар чуректин ханымында ийги байыры эш Н. С. Хрущевка чедиргенер.

О митинг — болза, улустарнын найырдалын, Коммунист партиянын болгаш Совет чазакты долдандыр Казахстаннын ажылчы чоннарыннын сыйы каттыжышкынын, коммунизмин тилегезинин херезинге бугу күштерин болгаш билин бээрине оларнын белен чорунуң тодаргай көрүзүп болган.

Митинг өвүлүне стадионга байырдалын улуг концерти болган.

наан болгаш динмитиг адыш чаксаакшыны-биле болгаш чүүдүзүгүчү улуг дөштөң кыйгырар-биле хөй уда үе кириш турган.

Д. А. Кунаев митингинин хандыгынын чалаан, Сталионга адыш чаксаакшыны база каттап динмирет үнүгөн. Чыгылганар чуректин ханымында ийги байыры эш Н. С. Хрущевка чедиргенер.

О митинг — болза, улустарнын найырдалын, Коммунист партиянын болгаш Совет чазакты долдандыр Казахстаннын ажылчы чоннарыннын сыйы каттыжышкынын, коммунизмин тилегезинин херезинге бугу күштерин болгаш билин бээрине оларнын белен чорунуң тодаргай көрүзүп болган.

Митинг өвүлүне стадионга байырдалын улуг концерти болган.

А. ДЕНИСОВИЧ, О. ОГНЕВ, СЭТА-нын тускай корреспондентлери.

Казах Республиканың улус ажал-агы делемдезгө Н. С. Хрущевтун чораны

АЛМА-АТА. (СЭТА). Байырдал-лаа будуруңда ажал-агы, республиканын улус ажал-агынын делемдезгө эш Н. С. Хрущев июнь 25-те чораян.

Дертен чылдарын, ылаңгыра сөөлүң ийи чылдарың дургузунда Казахстаннын челип алган эң дээр чүүлдерин делеп көргөскөн делемдезгө павильоннары Казахстаннын найысмыланын муруң-барынын талазында барык 6 муң дөрбелчин метр черин ээлеп турар.

Демир-бетон, шил болгаш металл-биле кылган чырык чаагай делемде чери, Казахстаннын экономикаын чүрүе болза экономикаг район бур-гүзүде индустрияны болгаш көдөзө ажал-агынын шапкын хөжүдөзгө, техникаг депшигенин культуранын, чечен чогаалын болгаш уран чүүлүн чектелешкенин чугаалап турар.

Н. С. Хрущев республиканын улуг-түжүкчүлүг уделип алган, чырык улутпунун делгири — пестерин, идик-хепти, алгы-кешти көрчөң.

А. П. Чеховтун «Келир уенин кижилеринин аас-кежин чүле билгенде» деп сөстөрүн бирээни делеге самбыраанын чаныга Н. С. Хрущев доктаган.

Казахстанда 10 муң кижиниң 75 кижжи студентлери болуп турар, мычалак оон Францияда — 40, Италияда — 34 болуп турар. Казахстаннын дээди өөрениге черлери 80 тускай эртемнилер кадрларын бөдөлдөп турар. Республикада 130 эртем албан черлери бар. Мун-мун эртемденер эртемни болгаш техникаын эң ызы-бур адырларын талазы-биле шипчел ажалдарын норуруп турар.

СЭКП-НИН ХХII СЪЕЗДИЗИНГЕ ЧЕДИР ҮШ АЙ, ОН БИР ХОНУК АРТКАН

АЛГАН ХҮЛЭЭЛГЕНИ БҮЯАВЫЛА КҮҮСЕДИР, ААЗААН СӨСТҮ БЫЖЫ-БИЛЕ ЭЭЛЭЭР!

РЕПОРТАЖ

„КАРА АЛДЫННЫ“ ОРАНЫНДА

Хүн дүш четкен, аажок инди келген, даштын агаар дуннараг, а шахта ишти дүмбей карагы. Шахтер лампазыны бүдүртүп чыры-биле орук башкарып, релсы салган орук элдерти чер иштинче улам ханылап бар-ла чор бис. Мурунувуста азын ырактат от кызынайдыр. «Оваарынар, оруктан чайлакар!»—деп, биске медээ берип турары ол. Шынап-ла удатпаанда чык долдур хөмүр даш чүдүргөн вагонеткалары электро-воз бистин кыймылы-биле кыргактайдур сөөртүп эрти. Сөөлү вагонетка эрткине шахта иштин быжыгалаан адагаштар аразыга кыстынып алган манап турган, оон ийди чоруптуус. Кезек болганда шийайнып турар даш дымалып келди, чамдыкта канды-бир демияр маска-биле чуа удалат турган ишкан «шак-шо» кынып-даа турар болду.

Шахта иштин бис хир, хөмүр даш хою, доозун долган джир бис, ынаар кирген кижиле маткара аларган үнүп келер деп бо-даар болгай бис. Ол херек кырында ындыг өвс болду. Штольня ишти арыг, ында бичин-даа артык чүе чок, үндүр сөөртүп бар чорда вагонеткадан тоглап дүшкөн хөмүр дашты тазартып шырбөш, хоюг ак доуарак чажып каан. Кызыл-Хавактын шахтерлары бүдүрүлгени арыг-шевери болгаш культуразы дээш шыгыны демисекип турар дээрин дораан эскерип кадымыс. Хенертен мурунувуста эдикси сыгыайны берди. Штольнянын төнгөн ужу бурунгаалдыры-биле буза теспин геалээр дээш дүвүрээзин медээзи берип турары ол. Бичин болганда күштүг частышкынар шахта иштин сиртидедир чыжырткайны-ла бердилер. «Турзуку, чартыкчы, тайбын күш-ажылдын күчүлүг частышкынары, улаштыр-улаштыр чыжырткайны турзу»—деп иштинисте йөрөп кааш, дедир эөптисин.

Бис баштай эң адакмы штольнялап, шахта иштинче кирипкен бис, ам ортакмы штольня-биле дашкаар үнүп кел чор бис. Мурунувуста хөй-ле оттар кестү-дүр, олар бистин-биле уткужуп келсе-ле хоочун шахтер Федор Морозовтун бригадасынын кежигүнери ажилдаар черинче далаажы бар чорууру ол болду.

— Кашты чүдүрүп каалтын мен, бөгүн?—деп, чүдүрүкчүс айттарымыска ол далаш кадында: — Чүс ажып тур боор оң—дей тыртып кагдым. Транспортер кыры-биле хөмүр даш дээрге бичин-лаа үзүктө-сиршик чок сугулаа тур агыла-ла тур. Вагонетка беш минута безин четпейн чык дола бөр, чүдүрүкчү ону бурунгаар идип чорудупкаш, орунга улаштыр куруг вагонетканы тургуза каалтар, черде чый чок-да, ажилдап тур. Бис аял шактыктаас дээш дегиле чоруптуус.

— Буза теспин каан хөмүр даш дык хөй, оюг төгөрө чүдүргөш, даартагы хүнге белетселдерин база доозуп четтигер ужуруг бис. Биске минута бурзуу— адын деп, Морозов чугаалайдыр.

1920 чылда даг ажилчынары-ның Москвага болуп эрткен Бүгү-эвиле чөүдөл хуралына Владимир Ильич Ленин хөмүр дашты үлестүрүп Эдулуг хледи деп адаан болгай. Шынап-ла за-водтарын, фабрикаларын, электростанцияларын, одалга төптө-риниң бедик хоолайларында хоюг кара мы дүе-хүндүс чок дээрже дүрөктелген үнүп турар, ол хөмүр даш-тыр. Кан, демир ээлдирер сугуулардан муң-мун градус изиг чалбыш сыдырт-кылар аттыгып үнүп турар, ол база хөмүр даш-тыр. Оксаянар-да, далайларда эжидирин чоруп турар парокхатарын, дегем Се-бирин кежидир манашкаан де-мир оруктары база хөмүр даш ажилдадып турар. Хөмүр даштан амгы үеде химиктиг арга-биле 300 ажыг яны-бүрү буда-медер-ин үндүрүп ал турар. Оларны иштинден бензин, керосин, тех-никтиг устур, дозулар, эмнер, кө-дөз ажил-агынын кеминчиге-гелери, тууд матеиалдары бол-гаш өске-даа чүдүрүп туртуну улус ажил-агынын бүтү-лө адырларына э-ине делгерге-йи-биле ажилгатынын турар. А чогуу хөмүр даш деп чуа? Ол болза бойдустун чагаар бүткөн ажилгыт казар байлаа—«кара ал-дын»-дыр.

— Ээлчек доостур чоокшулаан боор, бөгүн база-ла дүүнүзү мышак бүдүн чартык норманы бөр дээш кызылдып тур бис-деп, Еремия каалада дегин чода тулпушаан чугаалайдыр.

Шахта иштинге кымга-да ужурамыска «далаш-ла, далаш, чый чок-ла, чый чок» джир мындыг болду. Анаа бис өөрүп тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Даштыга үнүп келиривиске карак чымырчактып тур, эзин улам дендээр. Кадир ийни кууду калбак тепкиштериг чадалап баткаш, адакмы штольнянын аксынга келди. Мында Еремиянын

Комсомолчу Монгуш Раиса болгаш ооң авазы Монгуш Кара-Анай. ЧУРУКТА: Монгуш Раиса болгаш ооң авазы Монгуш Кара-Анай. Фото В. Лутковтун.

Кызыл туктуг бүдүрүлгедө

Социалистиг чарышка дээрө бүдүрүлгө көргүзүлгө дээш СЭКП обкомунун, обкуускомунун болгаш обшпрофкомунун ишчи-чир Кызыл тугун май айның планын бүтү көргүзүлгө талазы-биле ажыг күтсеткен шиво заводунга (Директору эш Мил-лер) тымыскан.

Визюкина, ажилчынар Чума-Жун, Филимонов олар ийги ээтчеге ажилдаары-биле белет-кенген турар. Цехтин ажил-лектериниң дугайын Мария Григорьевна мынчаар чугаалайды: — Майның планын 109 күтсеттисин, коммунист күш-ажылдык цех деп беш аты партианын ХХII съездинин ажилчынар дүүнүгө чедир чели алыр дээш ажилдап турар бис. Продукцияны чидиритип болу-рун болдурус, оон шынарын бедилер, ажилдап турар цехти арыг-шевер тургузар, ийги билгин бедилер дээш демисекирин хүдээрген бис.

БҮГҮ АРГАЛАР БАР

Чартыкчы ХХII съездинге бе-лек кылдыр боттарынын күжү-биле 368 тонна сүтү саар, 400 баш мы-лыстыг бода мады, 1000 баш та-вынны, 3800 күштү ортумактан өрү денгиделиг кылдыр семерткен, кү-рүнеге саар, 6800 хураганын, 715 аянын доорукту амыраар хүдээлге-ни Барын-Демиттин комсомолчу-лары болгаш аныяктар алганар.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Саар ишкерден хөй сүтү алыр дээш районун саачылары-ның чарыжына Биш-Хем район-нун «Кызыл тарачы» колхозу-нун Туран сүт-бараан фермазы-ның саачыны Анаа Артемовна Пермякова эрткен беш алдарда бари чери ээлден. Ол үе иш-тинде оон болуудуу саар иш-керин бөрөөсчө оонаштыр сүт саадына 910 литр болган. А. А. Пермякова аял биске 34 ишкерин бөрөөсчөдө өгүмдө-биле 2600 литр сүт саар м кү-дээрген.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

Чарышты улам калбартып тураруус. Чүгө дээрге «Кызыл-Хавактын» дагжылары коммунизм тургузуучуларынын ээлчеклиг ХХII съездинде алдар болуу-дан социалистиг чарышты улам калбартышаан, төөгүлүг чели чылдыг үшкү чымыны оонаглар-дын хуусаа бетинде кууседир дээш шак, минута бурзуун халас эрттирбейн, бедик көдүрүшкү-нүг ажилдап турарын оон көрүп чорудуус.

ЧУРУКТА: саачы А. А. Пермякова. Фото Г. Сикт.

ЧУРУКТА: Шааан-Арыс райулетпур ком-бинатынын мурнакчы чазыкчыны эш В. Куд, раялетиң диванчы элтеп кылып турары.

ЧУРУКТА: Шааан-Арыс райулетпур ком-бинатынын мурнакчы чазыкчыны эш В. Куд, раялетиң диванчы элтеп кылып турары.

ЧУРУКТА: Шааан-Арыс райулетпур ком-бинатынын мурнакчы чазыкчыны эш В. Куд, раялетиң диванчы элтеп кылып турары.

ЧУРУКТА: Шааан-Арыс райулетпур ком-бинатынын мурнакчы чазыкчыны эш В. Куд, раялетиң диванчы элтеп кылып турары.

ЧУРУКТА: Шааан-Арыс райулетпур ком-бинатынын мурнакчы чазыкчыны эш В. Куд, раялетиң диванчы элтеп кылып турары.

ЧУРУКТА: Шааан-Арыс райулетпур ком-бинатынын мурнакчы чазыкчыны эш В. Куд, раялетиң диванчы элтеп кылып турары.

ТЕЛЕГРАФ ДАМЧЫЛЫП, ДЫННАДЫП, МЕДЭЭЛЭП ТУР

Н. С. Хрущевтун чугаалары кыдат солуннарның арыннарында

ПЕКИН. (СЭТА). КУР-нун топ солуннары делегей амьдыралы деп кезеге Ада-чурттуу Улуг дайынның азелээнинде бээр 20 чыл болган онга холлаштыр Москваның хой-ниитиниң талээлекчилериниң хуралында дугайында дындамгы парад үндүргөннөр.

Хурага Н. С. Хрущевтун чугаазы «Женьминь жибао» солун бургу-д-биле парад үндүрген. «Дагуябао», «Гуанмин жибао», «Гунжэнь жибао» болгаш «Бойцзин жибао» солуннар Н. С. Хрущевтун чугаазының допчуалы парад үндүрген. «Женьминь жибао» болгаш «Бойцзин жибао» солуннар Маршал Р. Я. Малиновскийниң илеткелиниң допчуалында база парлагылаан.

Болгар улус деткип турар

СОФИЯ. (СЭТА). Москвага болган хурага Н. С. Хрущевтун чугаазы болгар ажилчы коннар бедни-биле үнелеп көрүп турар. Болгар теле-

граф агентилелиниң дындадып турары-биле аларга, Болгарияның хой-хой хоорайларына болгаш суурларына ажилчы коннарның хуралдары болгулаан. Хуралдарың киржикчилери Совет Эвилелиниң тайбынга ынакшыдыг политиказын деткээннөр.

Болгарияның парлагызы Н. С. Хрущевтун чугаазына мурунку чүүдери болгаш тайлыбырлары бижээн.

Болгария болза Германия-биле тайбынның керээзин сонгаарла-дышкыны чокка чарарын, чепсегелинишкини бүт-ниити болгаш бүр-үн дүжүрүн боттандыраарын, бүтү делегейге быжыг тайбынны тургузарын негеп турар деп, «Работническо дело» солун демдэглээн.

ЧУРЕКТИН ХАНЫЗЫНДАН

ГАВАНА. (СЭТА). Н. С. Хрущев-биле ужуражышкын «чүректиң ханызындан болган, ычарага Хрущев Бразилия айттырын бедни-биле сонугурган көргөн» деп чокта чаа Совет Эвилелинге кээп чораз бразил салыг төлээлериниң баштыгы министр Пуало Леао де Моураның меделгелин Пренса Латина агентилели Риоде-Жанейродан дындаткан.

Совет Эвилели-биле дипломаттыг харылдаалары катап тургузар чорук бразили-совет садгыны хөгжүдеринге улут агалары тургузар деп ол немец каан.

Ак бажыңа чөвүлел хурап

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Июнь 23-те президент Кеннединиң болуунуң хол чөвүлелчилери-биле болгаш үш сенаторлар-биле чөвүлел хуралының дугайы Вашингтондан дындатылган. «Нью-Йорк Таймс» солунуң меделгел турары болза, Барыын Европада АКШ-тын шериг күштерини күштөлдүр талазы-биле дарый ап чорудар хемчеглер дугайында саналды чөвүлел хурага чугаалажып көргөн.

Кызыгаарга митинг болган

ВАРШАВА. (СЭТА). Польша Улус Республиканың, Чехословакияның Социалист Республиказының болгаш Герман Демократтыг Республиканың куруне кызыгаарлары каттыктып турар чөр болур Вроцлав воеводствозунда «Турув» деп дагеретиктиг комбинаттың тууду-журларының ол аң улут үлөтүр чөри-ниң туудуштурун хууса бетинде дооскааныга турсааткан канчаар-да аажок улут митинги болуп эрткен.

ПКАП ТК-ның Политбюро кезигү-нү, Польшаның профессорлериңиң Топ чөвүлелиниң даргазы Игнаци Лога-Совинский митингте чүве чугаалаан. Комбинаттың дерип турган чорук социалист лагер-ниң чурттарының акы-дуцмалышкы найыралының демдө-дир деп ол айткан.

Комбинатка хереглэр энергетикти дериникинерни Совет Эвилели берген, комбинатты канчаар-да аажок улут экскаваторлар-биле Герман Демократтыг Республика хандырган. Биске улут дузалманың Чехословакия көргүзүп турар дээр-зин И. Лога-Совинский чугаалаан.

Митинг тайбынның күчүлүг чыскаалы болу берген. СССР-ниң чыскаал социалист бүтү лагериниң тайбынга ынакшыдыг политиказын бүрүң-биле деткэени митингениң киржикчилери илереткеннөр. Импералисттик болуктерниң «соок дайын» планнарынга, милитаризмдин болгаш адаан-өжөнчү чоруктуң агресци күштерин Барыын Германияда катап тургузар турарына шиптирлиг удурлаанышкыны олар медеглээннөр.

Чүнү көргүскенил

ЖЕНЕВА. (СЭТА). Швейцария болган ужуражышкын доозулган. Лаостун үш политиктиг күштериниң удурткучулары кады кылган дындамгыта июнь 22-де ат салгандар. Чугаалажып көргөн айтырыгларын хой нуруузуңу талазы-биле дугуржушкуну олар чедип алган деп чүве дындамгыдан билдир-ди.

Национал чангыс эптиг тур чазаның политиктиг програм-мазынын болгаш чокку үесе со-рудаларынын дугайында дугур-жукшун чедип алдыган. Ол тур чазак ызыгуур салгачкыны Суванна Фумага баштакан амгы кабинеттиң төлөөлекчилеринден ызыгуур сал-гачкыны Суфануонгка баштакан Нео Лао Хак Сат деп масачы патриоттук организацияның кезигүне-риден база ат кырында удурткучу-зу ызыгуур салгачкыны Бун Уи болуп турар төлөөлек эргелиг бө-дүктөн тургустунар.

Үш политиктиг күштериниң ара-зында дугуржулганың үнелинде чуртун тайбынын, нейтралитет-тин, национал хамаарышпас чорук-тун, демократияны болгаш нацио-нал чангыс эптиг оруу-биле хөг-жүдэни көрүп турар программа-ны чүдүдүп дөп хуулоп алган. Мын-чанга патриоттук Швейцария болган ужуражышкына улут чединиш-кени чедип алган деп чугаалап болур.

Мичалажык оортан чугула чүү — лаостук, бир эвес оларга кым-да шаптыктава чүве болза, боттары-ның иштиги айтырыгларын боттары шиптирлеп шыдаар деп чүвени чугаалажышкынарның көргүске-ни болур.

Вашингтонун дипломаттары Цюрихке болган ужуражышкынын дугайында чүнү-даа ытгытавааннар. Совет талга хамаарыштыр канды-гыд дие, дындамгы ол чагай күзелдин агеи кылдыр доп-доран үнелеп көргөн. Лаостулар боттары-ның иштиги айтырыгларын чуртка быжыг тайбынны дүрген тургузары-ның чагай чоруунга боттары шип-тирлээр ужурул деп санаышылаан, совет кижилер бо угландышында кандыг-даа бажыңа байыр чедирип турар.

Германияның Коммунистг партиязының кыйгыры

БЕРЛИН. (СЭТА). АДН агентилелин Дюссельдорфтан чурткан дындамгыда дамчыдып турарын өзү-гаар алдыга, Германияның Коммунистг партиязынын Топ Комитеди болза гитлерди Германияның Совет Эвилелинге халдаанындан бээр 20 чыл болганы-биле холлаштыр Барыын Германияның чонунга кыйгы-рыгын үндүрген. Совет Эвилелинге улут дайынга база катап кири тур-тыра бээрин бодурбаңар деп ол кыйгырында чугаалап турар. Эң чугула сорулгаларың бирээзи бо-

Часты берген

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Болбаазы-гангайдык каан «Атлас» деп баллистиктиг ракетаны Канаверал (Флорида штат) думчукка июнь 22-ниң кезээнде салып үндүргөн. Ракета ужутарының ырааның тала-зы-биле рекорду тургузар ужурул турган.

Салып үндүрген соонда ийи ми-нута болганда ракета часты бер-ген деп, ЮПИ агентилел дындат-кан.

МИЛИТАРИСТЕР УТПАЗЫННАР

ПРАГА. (СЭТА). Чехословакия-ның парлагызы Совет Эвилелинге гитлерди Германияны халдаанын-дан бээр 20 чыл болган оюн чырат-кан чүүдериңге эрткен үениң дур-жулгаларын боюн милитаристер бол-гаш оларның барыны талакы эвил-елчилери өтүп болбас ужурул деп бижип турар. Делегейниң ийги дайыны фюрерниң, оң эвилелчиле-риниң база барыны талакының хой политикчилериниң болгаш шериг стратегтериниң кордап турганын-дан мырнай сыр өсе түнөө-биле доозулган деп, «Руде право» солун бижөөн. Совет Армия — чаа хе-вирини армиязы. Совет кижиниң арес-мадырдыг чоруун, оң тиле-геге бузурелин чүү-даа сый шаап шыдаваан.

Барыын-герман бундесверни баш-тап, агресци планнарына база ка-тап кылдып турар гитлерди Генерал-дар база дайызырар, нацистиң доозунары чарлаан боюн министр-лер «большевизм-биле санажыр» дээш боттарының эгелээни 1941 чылдың июнь хүнүнүң дугайың салгынга болза, шаптык болбас ийж деп солун демдэглеп турар.

Амгы барыын-герман шериг Со-вет Эвилелинге улут агресци да-йынга киршикен гитлерди гене-ралдарың холдула туруп турар дээрин «Обрана лиду» солун дем-дэглээн.

Боюн милитаристер болгаш да-йынзирактук «коммунистг айыл-дан камгаланыр», «чөөн немец эрги черлерин хостаар» деп эри доозу-нарга шыптынып алган. 1941 чыл-дын июнь 22-ниң угаламыла чок ханыг авантюризм катаптаарга белетенип турар. Былчалжык им-пералисттер болгаш дайынның күштеринден социализмдин болгаш тайбынның күштериниң бүтү тала-зы-биле артык чүдүлгенин маргыш чок фактыны чүү-даа өскертпеш шыдава деп солун демдэглээн.

Чыгта шаптырышкыны болгаш аштырышкыны — кандыг-даа агрес-соронун чылаш чок таваржыр хуу-салымы ол.

Демократтыг күштерин тилелгези

ПАРИЖ. (СЭТА). Сена департа-ментиниң хол чөвүлелиниң бюрозу-нун чаа составын сонгаан дугайың Парижтин солуннары дындадып ту-рар. Бюроюн составыга чөпү-үзелиг партияларын төлөөлекчи-лерин сонгаан, бюронун даргазына социалист Жорж Дарельди, ора-лакчы даргаларына ийи коммунисте-ри, бир социалисти болгаш каттык-кан социалистг партияның бир кезигүнүн сонгаан. Бюронун секре-тарларына үш коммунистерни болгаш бир социалисти сонгаан.

Парижтин барыын үзелдиг «Фи-гаво», «Фрар» дээр болуныын Сена департаментиниң хол чөвүлелиниң бюрозунун сонгулаларынын түн-нелдерин шугулаашкыны-биле тай-ылдырылап, социалистг партияны кезигүнерини «коммунистер-биле сүзгөзөшкөн» деп буруудайып ту-рар.

Японияда саң-хөө бергедээшкени

ТОКИО. (СЭТА). Японияның тө-лөгө баданомына майның дургу-зунда дайын өсүлүндө эң улут бо-луп турар 130 млн. доллар хем-чээди дефицит тургустунуп кел-ген.

Япон банкының болгаш саң-хөө министрствозунун сая-мезээниң өзүгаар алдыга, майда импорттун хемчээли көвүдөп болгаш 460 млн. доллар болган, а экспорттун хем-чээли чүгдө 330 млн. доллар бол-ган.

Чокта чаа Каа-Хем районуң төвү Сарыг-Сепке районуң спортчулары күш-културга анык-буру маргылдаалары болуп эрткен. Чурукта: хол бөмбүүнү ойнакчылары.

Оожургал чок, эрес-соруктуг аныяктар

Июнь 25-те, Совет аныяктарының хүнүн Кызыл хоорайга массалыг бедик доозуушкунуңуң меделгел эрттирген. Хоорайның Гастелло ат-тыг културга болгаш дыштаныга паратынга коммунистер-биле анык-тарын хой кижиги киржикчилер ужу-ражышкыны болган. Ужуражышкы-ны соонда бодурга болгаш албан черлеринде бот-тыныгыр уран чүүд болумнериниң киржикчилериниң улут концерти болган. Аныяктарының хүнүгө турсааткан спорт талазы-биле маргылдаалар болгаш массалыг боюн садылашкыны бээр болган.

Ква-Хем районуң болгаш Кызылдын «Урожай» командалары судья бири эзелдег спорт шөлдүгө чыс-каал-биле чедирип келген. Ква-Хем-чилер маргылдаага белен эвес бол-ган, командалык шериг хөи чок болган, урожайларын тилелгези болганы хол судья чарлаан. Ын-чанга Ква-Хем командалык маргыл-даага шуут киришпей барган. Мар-гылдааның бири хүнүнде «Урожай», (Кызыл), «Динамо» (херээженер), Барыын-Хемчик, «Буревестник» (Кы-зыл) командалар чангыс-даа уттур-буан. Эрткен чылдын область чем-пиону «Динамо» (оолдар) бирээн удул алгаш, урожайчыларга уттур-ган. Улут-Хем командалык-биле «Урожайны» аразыга ужура-жышкыны солун болган. Үш катап ойнаш урожайлар уткан. «Спартак» (Кызыл) Улут-Хемниң коман-далык удушкы, үшкү оюну сон-гаарлааткан.

Оожургал чок, эрес соруктуг аныяктар спортчу хептерин кедипкек болуш-бүзүк чоруп турганнар. Олар хол бөмбүүнү талазы-биле область бөмбүүнү киржир дээш чыгып келгени ол. Олар чедип чыдын өн-дүр программазын амьдыралга бот-тандырышпаан, партияның XXII съездинге куш-ажык, өөредилге талазы-биле белетик ужуражыр дээш аялдап, өөриниң турарлар. Коммунистг партия кайнаар кый-гыр-дыр, совет аныяктар ийи-биле хуулоп алгаш партияның айтмышкы-ны чөр болганга-да эрес-мадыр-лымы-биле күөседиң келген болгаш күөсүдиң турарлар. Бо удаада олар боттарынын спортчу талантыларын кымчыларга барааладыр дээш областын анык-буру булуңуриандан чыгып келгеннөр.

Тождун болгаш улут бодурга черери — Хоу-Акси, Ак-Довурак комбинаттардан командалар кири-шпей турарин демдэглээр херек.

Күш-културжуларынын парады болгон соонда, хол бөмбүүнү об-ласт маргылдааш ажитынган, хол бөмбүүнү талазы-биле эрткен чыгы область чемпиону динамо-чур тукту көдүргөн, маргылдаа эге-лээн.

Маргылдаа июнь 28-те доостур, бири чери алган оолдар болгаш херээженер командалары Хабаров-ские болур зона талазы-биле маргы-лдаага барып киржир.

Бут бөмбүүнүн шөлүндө

«Торпедо» (АТК) биле «Спартак» (типография) бут бөмбүүкүлериңиң аразына болган маргылдаага оюн-нун эгезинде халдаашкын кайы-даа талазыне күштү-биле кайгылып турган. Ынчалы-даа «Спартак» ко-мандалы узураныкчызына хал-даашкыны күштөлдүрлөп, торпедо-чуларын халдаашкыны тывырышса-да, ажыктыг түңнели бербээн. Олар ол-ла халдаашкында ийи сан-ыны алып турган. Ынчалы-даа хаа-га мурунуга болган демиселдин үезинде «Спартак» командалык ойнакчыларының чамдык каржыла-нышкыны оларын чер алыспай, харын шипкегелге чедирип турганы харааландыг.

Паркта массалыг хемчеглер чору-дар, эң ылыгыг спорт шөлдериңиң дерип, көрүкчүлөгө таарымчалыг байдалды тургузары чугула. Паркта спорт шөлдериңиң дерип кылбаан, Оюнарның эгезинде тончүзүңге че-дир чон бут кырынга көрүп турар-лар.

Оюнуң бири чартын ыналдыр ОХО кылдыр чалсарлаан. 15 ми-нута чалсарын соонда оюн хатал эгелээн. Мааза «Торпедо» күштү таарыштыр тургузуп, темпин бир кызы аргаже шипкегелдин түнө-линде, спартакчыларыны мурунку күштүг турган халдаашкыны чоорту ойтур шаптырып эгелээн. 20 ми-нута чорда күштүг демиселди торпедо-чулар чөш болгаш кашпалай дамчы-дылгаларын кылганынын түнөли-нде спартакчыларың хаалганыне бир саны кирипкен. Сан 1x0. Бо дээрге, спартакчыларга айымдыг херек. Овалдашкыда шорун — 20 ми-нута артка болгаш удурлык-чы база күштүг командаларың би-рээви.

Бо таварылдаа спартакчыларынын сезинчиг ол бодал шынап-ла дүвү-редилкен. Каш удаа удурлаанышкы-ны күштөлдүрлөп турза-да, бай-дал өскерилбээн. Оюнуң төнүч кезээнде хол камгалакчы К. Молчанов каржы тешишкын кылгаш оюн шө-лүндө үндүрткен, оюн баштайгы кирген сан-биле доозулган.

Ректор Д. Б. БАЙЫР-ООЛ.

Тываның хөгжүм-шии те-атрының дирекциязынын дындадыры болза, июнь 25-те үнер ужурул турган «КУРОРТКА ТАНЫЖЫЛ-ГА» деп шии Култураның болгаш дыштанылганы-ның паратынга июнь 27-де кезээкиниң 9 шакта болур.

Садып алдыган билет-тер күштүг болуп артар.

Дирекция.

КИНОТЕАТРАЛГА БӨГҮН

«ВЛКСМ-НИН 30 ЧЫЛЫ» (улут залга): «Балтийниң дээр» (2-ги кезээ) — 11.30, 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30 шактарда. (биче залга): «Балтийниң дээр» (1-ги кезээ) — 4.30, 6.30 шактарда. «Орлан кыс» — 8.30 шакта.

«КАА-ХЕМ» «Ак-кок согу» — 11.15, 1.15 шактарда. «Бир район-да» — 3.15, 9 шактарда. «Алдынны чыгаргызында» — 5.15, 7.15 шактарда.

«ВОСТОК»: «Вектиң эгезинде» — 1.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.

ЧАПТЫ КИНОТЕАТРА: «Улут Каруу» — 5, 7, 9 шактарда.

Тыва колхозчуларың болгаш совхозтарың тыва ажилчыларынын уругаларын бир эвес хостуг чер бар болза, куруениң бүрүн хандырлыгына хуулоп алыр.

Документаларының мындай арес-биле чорудар: Кызыл хоорай, Ленин кудумчузу, бажың № 5, техникумун дирекциязыга.

ТЕХНИКУМУН ДИРЕКЦИЯ ЧЕРИ.

Мали Республика. Чурттуң администрацияны болгаш садыг төвү — Бажың хоорайның кудумчуларының бирээзинде.

Америк-япон чугаалажышкынар доозулган

ВАШИНГТОН. (СЭТА). АКШ-тын президентини Кеннеди биле Япония-ның премьер-министри Икэданы аразыга болган чугаалажышкыны Вашингтонда доозулган. Парал үндүргөн америк-япон дындамгыда чугаалап турары болза: президент Кеннеди болгаш премьер-министр Инада «делегейниң амгы байдалы-ның дугайында болгаш Каттышкан Штаттар биле Японияны аразында харылдааларың дугайында айт-тырыгын талазы-биле» санал-оналды-рын солушкан, а ол ышкык «бүтү делегейниң улустарынын мурунда тургустунган анык-буру айтыры-глары чугаалажып көргөн».

Ийи чурттарың чазактар баш-тынарның улут кичээгейи кош-кап хөгжүлгелиң чурттарга дузалык дугайында айттырыгже уланган.

Японияны Рюкю ортулун анаа атидип бээр дугайың АКШ-тын чааа бодавайы турары дындамгы-дан биле болуп турар. Америк империа-лизм ол ортулукту Ыраккы Чөөн чүкте шериягын быжылгал чери кылдып алган деп чүве билдингир болгай. Каттышкан Штаттар «Рю-кюнуң чурттакчыларының чагай байдалың бедидер болгаш оларын амыр-менди түрүп дээш күөкүлүш-кенинери моон-даа сонгаар салыр апаар», ычанга ол сорулган чө-дип алары-биле Япония Каттыш-кан Штаттар-биле кады ажылда-жылганы чорулар деп дындамгыда чугаалап турар.

Америк-япон кады кылган ды-ндамгыда «бүтү делегейге тайбынны тургузар сорулга-биле улам улут күөкүлүшкенинери салдырыга ийи чурттарының быжыг бодалдыан чугаалап турар.

Тываның көдээ ажыл-агый техникуму 1961—1962 өөредилге чылында өөреникчилер хүлээп алырын чарлап тур

ЗАОЧНЫЙ САЛЫРЛАРГА ӨӨРЕНИРИНИҢ ХУСААЗЫ

1. Агрономия — 5 чыл
2. Зоотехника — 5 чыл
3. Көдээ ажыл-агыйга планнаашкын болгаш үчөт — 4 чыл

ОЧНЫЙ САЛЫРЛАРГА ӨӨРЕНИРИНИҢ ХУСААЗЫ

1. Агрономия — 4,5 чыл
2. Зоотехника — 4,4 чыл
3. Ветеринария — 4 чыл
4. Көдээ ажыл-агыйга планнаашкын болгаш үчөт — 3,5 чыл

1. СССР-ниң 30 хар чедир назымы эр, херэжен хамааталарын техникумга шуут өөренир кылдыр, а бодургадөгө ажылдаашпаан, өөрениргени хар-назынын барымдалаалайын хүлээп алыр. Техникум-га хүлээп алыр кижилер болза, долу эвес (чеди азы сес чыл) орту-мак школыны азы ортумак школына дооскан болгаш болгаш кирери-нин шыгалдаларын чединишкенин туткан болур.

ТАЙЫЛБЫРЫ: Ортумак школының 8 болгаш 9 класстарын дооскан кижилерин долу эвес ортумак школыны дооскан кылдыр, нини чурумну өзүгаар техникумга хүлээп алыр.

Нини эртемнериниң школаларының 7 класстарын дооскан болгаш 8-ки классты доозуп үнер ужурул кижилерин техникумга хүлээп албас.

2. Техникумга кирериниң чингелдеди эргелерин дараазында кижилерге тыспып турар:

- а) Совхозтарын болгаш колхозтарын база өске-даа көдээ ажыл-агый бодургадөгөлериниң чоруткан кижилери. Бо аныкканы-ның практиктиг ажилынын стажы ийи чылдан эвээш эвес болур;
  - б) Совет Армиядан болгаш Шериг-Далай Флудундан халашканы-ны, бир эвес шериг алдыныга ийи чылдан эвээш эвес уезе тур-ган болза, ол хуусаага шериг училищелериниң өөреник үени база кириштирер. Нахимов болгаш Суворов училищелеринге өөреник үени стажка кире санаваз;
  - в) Практиктиг ажилынын стажы ийи чылдан эвээш эвес кижилери.
3. Хүлээп алыр дугайында билдиринишкенин шилип алган тускай эртемни айттышпаан, техникумун директорунун адинга кирер.
- Билдиринишкени-биле кады кирер документалар болза:
- а) Ажылдык практиктиг стажтыг кижилер соолуга ажиллап тур-ган партия, профвилел, комсомол болгаш өске-даа хой-ниити ор-ганизацияларынын, бодургадөгөлерин болгаш албан черлериниң уду-рукчуларынын, колхозтар баштаар черлериниң берген характери-стиканы, а ол ышкык нини эртемнериниң ортумак школаларынын доозукчулары — педагога чөвүлелиниң характери-стиканы;
  - б) Долу эвес ортумак азы ортумак школыны дооскан дугайында документини (бодун) азы ортумак школаларының 9, 10, 11 класста-